

МИЛАН МРАТИНКОВИЋ
професор богословије

МАЛИ ТИПИК

БЕОГРАД, 1959

Друго поправљено издање Светог архијерејског синода
Српске православне цркве

Тираж 5000 примерака

Штампа Графичко предузеће „СРБОШТАМПА“, Београд
Змај Јовица 39 — Тел. 20-268

СВАКИДАШЊЕ ВЕЧЕРЊЕ

Благословен Бог наш...

Придите поклонимсја... и 103 псалом.

Велика јектенија (пред царским дверима).
Катизма.

Мала јектенија (у олтару).

Господи возвах... по владајућем гласу и стихире из октоиха (3) и минеја (3). Слава: стихира светога (ако има), и ниње: богородичан по гласу славе, с краја минеја: ако свети нема стихире на славу, онда: *слава и ниње*: богородичан. Уторком и четвртком: крстобогородичан. Петком: догматик владајућег гласа. Ако је свети на шест, или са вел. славословљем, или, ако су два света и сваки има стихире на *Господи возвах*, или, ако је пред или попразноство Христовог или Богородичног празника, онда се стихире из октоиха не узимају, него само из минеја, па се према томе и *Господи возвах* поји по гласу који је у минеју назначен. У пред или попразноству Христовог и Богородичиног празника, поји се на: *слава и ниње*: стихира предпразнства, односно празника. Иза стихира одмах:

Свјете тихиј...

Вонмем. Мир всјем. Премудрост, вонмем.

Прокимен дана (сваки дан има свој прокимен).

Сподоби Господи в вечер сеј... Затим

Прозбена јектенија: *Исполним вечерњују...* (пред царским дверима).

Иза главоприклоњења:

Стиховње стихире из октоиха (са сталним припевима). Слава: светога (ако има) и *ниње*: богородичан по гласу славе с краја mineја. Ако свети нема славне стихире, онда: слава и *ниње*: богородичан. Уторком и четвртком на и *ниње*: крсто-богородичан. Ако је свети са вел. славословљем, или, ако је пред или попразнство Христовог или Богородичног празника, онда се стиховње стихире узимају из mineја. Иза стиховњих стихира:

Ниње отпушчајеш...

Трисвјатоје са возгласом.

Тропар светога, *слава и ниње*: богородичан по гласу пропара светога и по дану с краја часловца. У петак на вечерњу богородичан васкрсан — васкрсан владајућег гласа. Ако су два света и сваки има тропар, онда се тропар другог поји са славом, а на: *иниње*: богородичан по гласу тропара другог светог и по дану. Ако је свети са вел. славословљем, онда се на: *слава и ниње*: поји богородичан васкрсан по гласу тропара светога. Ако је пред или попразнство Христовог или Богородичног празника, онда се на: *слава и ниње* поји тропар претпразнства, односно празника. Затим:

Сугуба јектенија: *Помилуј нас Боже...* (пред царским дверима).

По возгласу ове јектеније:

Премудрост.

Оче благослови: (Ако је присутан архијереј: *Владико свјатиј благослови*).

Сиј благословен...

Утверди Боже...

Пресвјатаја Богородице спаси нас.

Честнејшују херувим...

Слава тебје Христе Боже...

Слава и ниње... Господи помилуј (3).
Отче благослови (или Владико свјатиј благослови).

Отпуст велики.

Напомена: Завеса се свуче пред почетак, а навуче при крају вечерња.

НЕДЕЉНО ВЕЧЕРЊЕ

Благословен Бог наш...

Придите поклонимсја... и 103 псалам.

Велика јектенија (свештеник пред царским дверима, а ђакон са амвона).

Катизма прва.

Мала јектенија.

Господи возвах... по владајућем гласу и стихире васкрсне (3), Анатолијеве (4) и светога из mineја (3). Слава светога (ако има) и *ниње*: догматик владајућег гласа. Ако свети нема славне стихире, онда *слава и ниње*: догматик. За време појања догматика врши се вход с кадионицом.

Премудрост, прости.

Свјете тихиј...

Вонмем. Мир всјем. Премудрост, вонмем.

Прокимен. Господ воцарисја... (Затварају се двери).

Сугуба јектенија: *Рцем вси...* (свештеник у олтару, ђакон са амвона). Иза возгласа сугубе јектеније:

Сподоби Господи в вечер сеј...

Прозбена јектенија: *Исполним вечер...* (свештеник у олтару, ђакон са солеје) иза главоприклоњења:

Стиховне стихире васкрсне, владајућег гласа са својим припевима. *Слава светога, и ниње:* богородичан васкрсни по гласу славе, ако свети нема славне стихире, онда: *Слава и ниње:* богородичан васкрсни влад. гласа.

Ниње отпушчајещи...

Трисвјатое и по возгласу:

Тропар васкрсан владајућег гласа, слава: тропар светога, и ниње: богородичан васкрсни, по гласу тропара светога. Ако свети нема тропара, онда слава и ниње: богородичан владајућег гласа. Ако су два света и сваки има тропар, онда се по тропару воскрсном поји на славу тропар првог светог, на и ниње: богородичан по гласу тога тропара, а тропар другог светог оставља се за јутрење, јер се на вечерњу не може појати више од три тропара рачунајући овамо и богородичан.

Премудрост, отварајући царске двери.

Оче благослови. И даље завршетак као и на свакидашњем вечерњу. По отпусту многолетије.

ПРАЗНИЧНО ВЕЧЕРЊЕ

Благословен Бог наш...

Придите поклонимсја... и 103 псалм.

Велика јектенија (Пред царск. двер. а ђакон с амвона).

Блажен муж...

Мала јектенија.

Господи возвах... по гласу mineја и стихире (број стихира је одређен код сваког празника). Ако је празник светога, онда на славу стихира светога, а на и ниње: богородичан. Ако је празник Богородични или Христов, онда слава и ниње: стихира празника. За време славне стихире врши се вход с кадионицом.

Премудрост, прости.

Свјете тихиј...

Вонмем. Мир всјем...

Прокимен дана (3 пут).

Паримије (3 празника). Паримије се читају овако: по свршетку прокимена ђакон или свештеник каже: *Премудрост*, а чатац наслов књиге из које је узета паримија н. пр. Битија чтеније, ђакон или свештеник: вонмем, а чатац чита паримију. Овако се поступа код сваке паримије.

Сугуба јектенија: *Рцем вси...* (ђакон са амвона, свешт. у олтару).

Сподоби Господи в вечер сеј...

Прозбена јектенија: *Исполним вечер...* (ђакон са солеје свешт. у олтару). Иза главоприклоњења.

Литиске стихире. Ако свети нема литиских стихира (н. пр. Преп. мати Параскева, св. Кирило и Методије и т. д.) онда се на овом месту

узимају литиске стихире храма или хвалите светога. По свршетку ових стихира, говори ђакон или свештеник:

Спаси Боже људи твоја... (Госп. помилуј 40 пута).

Јешче молимсја о свјатјешем... или *преосвјашчењејшем* (Господи помилуј 50 пута).

Јешче молимсја о благоверњем... (Господи помилуј 30 пута).

Јешче молимсја о жеже сохранилисја... (Господи помилуј 30 пута).

Јешче молимсја о жеже сохранилисја... Господи помилуј 3 пута).

Јешче молимсја о жеже услишати... (Господи помилуј 3 пута).

Напомена: Ми обичавамо, да на 4 последне прозбе одговарамо са *Господи помилуј 3* пута. Затим свештеник:

Услиши ни Боже...

Мир всјем...

Глави нашој Гдѣви приклоним.

Владико многомилостиве... (Ако се литија врши на доле или на средни храм, онда свештеник стане с горње стране петохлебнице и чита ову молитву окренут лицем на запад).

Стиховне стихире.

Ниње отпушчајеш...

Трисвјатое и по возгласу:

Тропари. Ако је празник светога онда тропар светога 2 пута, а трећи пут Богородице дјево... Ако је празник богородични или Христов, онда тропар празника 3 пута. (За то време ђакон или свештеник кади само петохлебницу унакрст три пут).

Господу помолмсја.. (Узима један хлеб и чини њиме знак крста над осталим хлебовима.)

Господи Исусе Христе Боже наш... (код речи: *хлеби сија, пшеницу, вино и јелеј, свештеник* показује имјанословно сложеним прстима поменуће ствари).

Овако се практикује у нашој цркви:

Буди имја Господње... 3 пут

Благословеније Господње на вас...

Богатии обнишчаша

Премудрост.

Сиј благословен... и даље до краја као и на недељном вечерњу. За време многољетија дели се вернима благословени хлеб.

ПРАЗНИЧНО ВЕЧЕРЊЕ КАД ПРАЗНИК СВЕТОГА ИЛИ ПРЕСВ. БОГОРОДИЦЕ ПАДНЕ У НЕДЕЉУ

Ово вечерње почиње као и недељно и празнично. Разлика настаје доцније.

Господи возвах... се поји по владајућем гласу. Стихире по владајућем гласу воскресне, Анатолијеве, светома односно празнику пресв. Богородице. Слава светома, и ниње: догматик владајућег гласа. Ако је празник пресв. Богородице, онда: Слава и ниње: празника. Врши се вход с кадионицом.

Премудрост, прости.

Свјете тихиј...

Прокимен дана (3 пут).

Наримије 3 светога, односно празника.

Сугуба јектенија: *Рцем вси...*

Сподоби Господи...

Прозбена јектенија: *Исполним вечерњују...*

Литиске стихире храма и светога, слава: светога, и ниње: богородичан по гласу стихире светога од васкрсних стиховњих. (На пр. ако је славна стихира светога 1 гласа, онда ће се на и ниње појати: *Се исполнисја...* Ако је празник пресв. Богородице, онда само стихире празника.

Стиховње стихире васкрсне, слава: светога, и ниње: богородичан васкрсних стиховњих по гласу славе. Ако је празник пресв. Богородице, стихире васкрсне, слава и ниње: стихира празника.

Ниње отпушчајеш...

Трисвјатоје.

Тропар. Ако је празник светога онда: тропар Богородице дјево... 2 пута, а трећи пут тропар светога; ако је празник пресв. Богородице, онда тропар празника 3 пут. Иза тропара долази освећење хлебова и завршетак као што је речено код празничног вечерња.

Напомена: Ако Христов празник (Воздвижење часног крста, Божић, Богојављење и Преображење) падне у недељу, изоставља се служба васкрсна и поји се само служба празника.

СВАКИДАШЊЕ ЈУТРЕЊЕ

Благословен Бог наш...

Придите поклонисја... и псал. 19 и 20. Слава и ниње, трисвјатоје.

Тропар: Спаси Господи... слава: *Вознесисја на крст...* и ниње: *Предстатељство.*

Мала или кратка сугуб. јектен. (4 прозбе). По возгласу:

Именем Господним благослови, отче.

Напомена: Овај део јутрења зове се царски и не служи се од Васкрса до укључиво ода нија Васкрса. (среда уочи Спасова-дне).

За ово време свештеник врши вел. кађење.

Слава свјатјей...

Шестопсалмије.

Велика јектенија (пред царским дверима).

По возгласу:

Бог Господ... 4 пута, по гласу тропара светога, затим: Тропар светога 2 пута, слава и ниње: богородичан по гласу тропара светог и по дану. Ако су 2 света и сваки има тропар, поји се тропар првог светог 2 пута, слава: тропар другог светог, и ниње: богородичан по гласу тропара другог светог и по дану. У суботу на јутрењу поји се на и ниње: богородичан васкрсни по гласу тропара светога; а ако у суботу падне свети који има бденије или полијелеј или вел. славословље поји се богородичан владајућег гласа.

Господи помилуј 3 пут, слава и катизма редовна, па

Сједален први из октоиха.

Господи помилуј 3 пут, слава и катизма, редовна па

Сједален други из октоиха. Господи помилуј 3 пут, слава и ниње, па псалам 50.

Канон из октоиха и минеја. После 3 и 6 песме мала јектенија. Пред 8 песмом поји се:

Хаалим, благословим... иза 8 песме:

Богородицу и матер свјета... (говори свештеник пред часном трпезом, кадећи).

Величит душа моја... и *Честњејшују...* по гласу првог канона (владајућем). (За то време свештеник кади цео храм).

Ирмос 9 песме.

Достојно ... по гласу првог канона (владајућем). Напомена: У седмичне дане, кад се поји октоих, поју се само ирмоси 3, 6, 8 и 9 песме последњег канона, и потоме: од понедељника до петка из минеја. У суботу (од недеље свих светих до месопусне) из октоиха. У току пак посног триода: из триода и минеја.

Мала јектенија.

Светилен октоиха, слава: светога (ако има) и ниње: богородичан његов, средом и петком крстобогородичан октоиха. Ако свети нема светилна, онда слава и ниње: богородичан или крстобогородичан октоиха. Затим хвалитни псалми:

Хвалите Господа с небес ... (Пс. 148).

Хвалите јего вси ангели јего...

Воспојте Гдєви ... (Пс. 149). (Ако свети има хвал. стихире, певају се оне) Мало славословље: Тебје слава подобајет.

Сподоби *Господи в ден сеј*...

Прозбена јектенија: *Исполним утрењују* ... (пред царск. дверима). Иза главопоклоњења.

Стиховне стихире из октоиха са сталним припевима: *Исполнихомсја заутра* ... и *Буди свјетлост* ... слава и ниње: богородичан или крстобогородичан.

Благо јест исповједатисја...

Трисвјатое. Иза возгласа:

Тропар светога, слава и ниње: богородичан по гласу тропара светога и по дану. Суботом богородичан владајућег гласа, но не васкрсан него мањи, с краја часловца.

Сугуба јектенија: *Помилуј нас* ... (пред цар. дверима).

Премудрост.

Благослови.

Сиј благословен...

Утврди Боже ... и одмах први час. (Отпуст јутрење се не говори). Пред завршетак првог часа:

Господи помилуј 40 пута.

Иже на всјакоје времја...

Господи помилуј 3 пута, слава и ниње: *Честњејшују Херувим*... *Именем Господњим благослови отче*.

Боже ушчедри ни...

Христе свјете истиниј... (чита свештеник).

Возбраној војеводје...

Слава тебје Христе Боже...

Слава и ниње: Господи помилуј 3 пут. *Отче благослови*.

Отпуст велики и многољетство.

СВАКИДАШЊЕ ЈУТРЕЊЕ КАД ЈЕ СВЕТИ СА ВЕЛИКИМ СЛАВОСЛОВЉЕМ

Царски део јутрења остаје непромењен.

Слава свјатјej...

Шестопсалмије.

Велика јектенија (пред царским дверима). *Бог Господ* ... 4 пута по гл. тропара светога, тропар светога 2 пут, слава и ниње: богородичан васкрсени по гл. тропара светога. Суботом богородичан васкрсан владајућег гласа.

Катизме, иза катизама мала јект.

Сједални светога, из минеја.

Псалм 50.

Катавасија владајућа. После 3 и 6 песме мала јектенија. Иза 8 песме:

Богородицу и матер свјета ... (Свешт. говори кадећи и врши велико кађење).

Величит душа ... и Честњејшују ... по гласу првог канона (владајућег).

Ирмос 9 песме.

Мала јектенија.

Светилан, слава и ниње: богородичан.

Хвалитне стихире светоме; слава: светоме, и ниње богор.

Славословље велико по гласу стихире на и ниње.

Тропар светога, слава и ниње: Богородичан васкрсан по гласу тропара светога. Суботом богородичан васкрсан владајућег гласа.

Сугуба јектенија: *Помилиј нас ...* (у олтару).

Прозбена јектенија: *Исполним* (у олтару).
Иза главоприклоњења, отварајући царске двери, свештеник говори:

Премудрост.

Благослови. Даље све као на свакидашњем вечерњу и завршује се великим отпустом.

Први час. Свршетак првог часа као и код свакидашњег јутрења и:

Отпуст мали.

СВАКИДАШЊЕ ЈУТРЕЊЕ У ПРЕД И ПОПРАЗНСТВУ ХРИСТОВИХ ИЛИ БОГОРОДИЧНИХ ПРАЗНИКА

Царски део као и почетак јутрења остају непромењени.

Бог Господ ... 4 пута по гласу тропара предпразнства или празника у попразнству затим:

Тропар предпразнства односно празника 2 пут, слава: тропар светога, и ниње: тропар предпразнства, односно празника. Ако су 2 света и сваки има тропар онда: тропар предпразнства односно празника 1, тропар првог светог, слава тропар другог светог, и ниње: тропар предпразнства, односно празника.

Катизма, иза катизама мала јектенија.

Сједални из mineја.

Псалам 50.

Канони из mineја.

Иза 3 и 6 песме мала јектенија. Иза 8 песме:

Богородицу и матер ... (Свештеник говори кадећи, и врши вел. кађење).

Величит душа моја ... и Честњејшују ... по гласу првог канона.

Ирмос 9 песме.

Достојно јест ... не узима се.

Мала јектенија.

Сајетилен и слава и ниње из mineја.

Хвалитне стихире (уместо хвалитних псалама).

Мало славословље: *Тебје слава подобјет ...*

Сподоби Господи в ден сеј ...

Прозбена јектенија: *Исполним ...* (пред царск. дверима).

Стиховце стихире из mineја.

Близо јест ...

Трисвјатоје.

Тропар светога, слава и ниње: предпразнства, односно празника. Ако су 2 света и сваки има тропар онда: тропар првог светог, слава:

2 светог, и ниње: тропар предпразнства, односно празника.

Сугуба јектенија: *Помилуј нас...* (пред царс. дверима).

Премудрост.

Благослови. Даље завршетак као на свакидашњем јутрењу заједно са првим часом.

НЕДЕЉНО ЈУТРЕЊЕ

Царски део као и почетак самога јутрења остаје непромењен. Бог Господ... 4 пута по владајућем гласу и тропар васкрсни владајућег гласа 2 пут, слава: тропар светога, и ниње богородичан васкрсни по гласу тропара светога. Богородичан велики владајућег гласа долази на слава и ниње иза првог сједална. Ако су 2 света и сваки има тропар, онда се тропар васкрсни поје једанпут, затим тропар првог светог, слава: тропар другог светог, и ниње: богородичан велики по гласу тропара другог светог. Ако свети нема тропара, онда се на слава и ниње поји богородичан владајућег гласа. Ако је пред или попразнство Христовог или Богородичног празника, онда се уместо богородичног поји на и ниње: тропар предпразнства, односно празника. Затим: катизма и мала јектенија, па:

Сједален први (има 3 песме). Затим: катизма и мала јектенија, па:

Сједален други (има 3 песме). За овим катизма 17 и непорочни тропари Благословен јеси... ангелскиј собор... мала јектенија и ипакој, па:

Степена владајућег гласа.

Вонмен, премудрост.

Прокимен гласа (3 пут).

Господу помолимсја.

Јако свјат јеси Боже наш...

Всјакоје диханије... по владајућем гласу (3 пут).

И о сподобитсја нам... (отварају се царске двери).

Премудрост, прости услишим...

От (имјарек) *свјатаго евангелија чтеније.* Свештеник чита једно од васкрсних јутарњих јеванђеља које је на реду и то или са царских двери или на св. трапези. По св. јеванђељу:

Воскресеније Христово видјевше...

Псалом 50. Свештеник износи св. јеванђ. кроз царске двери на средину храма, поставља га на налоњ и целива св. јеванђеље он и народ за њим.

Слава: Молитвама апостолав...

И ниње: Молитвама Богородици...

Помилуј мја Боже... Воскрес Исус от гроби...

Спаси Боже људи твоја. (Господи помилуј 12 пута).

Катавасија — владајућа.

Иза треће песме: мала јектенија, кондак, икос и сједалан с богородичним светог, а иза шесте песме: мала јектенија, кондак и икос гласа. Иза 8 песме:

Богородицу и матер свјета... (ђакон или свешт. кадећи пред светом трапезом).

Величит душа... Честнејшују... по гласу првог канона (владајућег) — (кади се цела црква).

Ирмос 9 песме.

Мала јектенија.

Сајат Господ Бог наш (3 пут).

Ексапостилар, слава: светога (ако има) и ниње: богородичан ексапостилара.

Хвалитне стихире, слава јеванђелска стихира редовна, и ниње: *Преблагословена јеси...* по владајућем гласу.

Славословље велико по владајућем гласу.

Тропар васкрсни по владајућем гласу и то, ако је владајући глас 1, 3, 5 и 7 онда:

Днес спасеније миру..., ако је владајући глас 2, 4, 6 и 8.

Воскрес из гроба...

Сугуба јектенија. *Помилуј нас...* (свештеник у олтару, ђакон са амвона).

Прозбена јектенија: *Исполним...* (свешт. у олтару, ђакон са солеје).

Премудрост... (отварајући царске двери).
Благослови.

Сиј благословен. Даље као и на вечерњу.

Отпуст велики са: *Воскресиј из мртвих Христос...*

Многољетство.

Први час. Свршетак првог часа као код свакандашњег јутрења и:

Отпуст мали.

ПРАЗНИЧНО ЈУТРЕЊЕ

Царски део, као и почетак самога јутрења остаје непромењен.

Бог Господ... 4 пута, по гласу тропара празника. Ако је празник Христов или Богородични онда:

Тропар празника 3 пут. Ако је празник светељски:

Тропар светога 2 пут, слава и ниње: Богородичан васкрсни по гласу тропара светога. Ако је тај дан субота, онда: Богородичан владајућег гласа. Затим:

Катизма, па:

Мала јектенија.

Сједален први. Катизма па:

Мала јектенија.

Сједален други.

Полијелејни псалми (134 и 135).

Величаније (обично поји свештеник).

Псалм изабрани. Слава и ниње: алилуја (3 пут).

Мала јектенија.

Сједални по полијелеју.

Степена 4 гл. Само први антифон. На славу; трећи стих првог антифона, а на и ниње: трећи стих другог антифона.

Вонем, премудрост.

Прокимен празника (3 пут).

Господу помолмсја.

Јако свјат јеси...

Всјакоје диханије... (4 гласа).

Јеванђеље (на царским дверима).

Псалам 50. По псалму, ако је празник Христов:

Слава гл. 2 и одређена песма.

И ниње гл. 2 и одређена песма.

Помилуј мја Боже... и стихира по гласу, који је тамо назначен (обично 6 гл.). Ако је празник богородични:

Слава: Молитвами Богородици...

И ниње: Молитвами Богородици..., а могу бити и друге песме као н. пр. на Ваведеније.

Помилуј мја Боже... и стихира (као горе). Ако је празник светога:

Слава: *Молитвами свјатаго* (имјарек).
И ниње: *Молитвами Богородици* ...
Помилиј мја Боже ... и стихира (као горе)
Спаси Боже људи твоја ... (*Господи помилуј* 12 пута).

Катавасија владајућа, као и код недељног јутрења. Ако је празник Христов или Богородичин, онда се иза 8 песме не поји Величит... и Честњејшују... , него тропари 9 песме с нарочитим припевима и у томе случају не говори свештеник или ђакон: Богородицу и матер...

Ако је празник светога: Величит душа моја... по гласу првог канона.

Ирмос 9 песме.

Мала јектенија.

Свјетилан празника 2 пута, слава и ниње: песма празнику која је додана светилну, ако правило за поједине Христове и Богородичине празнике не одређује друкчије. Ако је празник светога:

Светилан светога, слава и ниње: његов богородичан. Код неких светитељских празника светилан 2 пут, нпр. Петровдан.

Хвалитне стихире и слава и ниње: празника. Ако је празник светитељски онда: слава светога, и ниње: богородичан.

Славославље велико (обично 6 гл.) и тропар празника једанпут. Ако је празник светога онда:

Тропар светога, *слава и ниње:* богородичан васкрсни по гласу тропара светога. Ако је тај дан субота, онда на и *ниње:* богородичан васкрсени владајућег гласа.

Сугуба и прозбена јектенија и даље све заједно са првим часом као и на недељном јутрењу.

ПРАЗНИЧНО ЈУТРЕЊЕ КАД ПРАЗНИК СВЕТОГА ИЛИ ПРЕСВЕТЕ БОГОРОДИЦЕ ПАДНЕ У НЕДЕЉУ

Царски део, као и почетак самог јутрења остаје непромењен.

Бог Господ... 4 пута по владајућем гласу па:

Тропар васкрсан владајућег гласа 2, слава тропар светога и ниње: богородичан васкрсни по гласу тропара светога. Богородичан владајућег гласа, поји се на слава и ниње, после првог сједална. Ако је празник Пресвете Богородице, онда на слава и ниње: тропар празника. Катизма и мала јектенија, па:

Сједален први — васкрсни са својим богородичним. Катизма и мала јектенија, па:

Сједален други — васкрсни са својим богородичним.

Полијелејни псалми (134 и 135).

Величаније.

Псалом изабрани (без слава и ниње: алилуја) и одмах тропари по непорочни-Благословен јеси... Ангелски собор... мала јектенија.

Сједални пополијелејни.

Степена владајућег гласа.

Прокимси владајућег гласа; ако је празник Богородични, онда прокимен празника.

Вејакоје диханије по владајућем гласу.

Јеванђеље васкрсно. Ако је празник Богородични, јеванђеље празника (Лука зач. 4). По јеванђељу:

Воскресеније Христово видјевше...
Псалм 50.

Слава: Молитвама апостолов...

И ниње: Молитвама Богородици...

Помилуј мја Боже... Воскрес Исус от гроба...

Ако је празник Богородични онда слава: Молитвама Богородици... и ниње: исто, или нарочите песме за то одређене (види Ваведеније). Помилуј мја Боже и стихира празника.

Спаси Боже... (Господи помилуј 12 пута).

Катавасија владајућа (као напред).

Богородицу и матер...

Величит душа... са Честњејшују... по гласу првог канона.

Ирмос 9 песме.

Мала јектенија.

Свјат Господ Бог наш (3 пут):

Ексапостилар воскресни, слава светога, и ниње: богородичан ексапостилара воскресног. Ако је празник богородични, слава и ниње: свјетилан празника.

Хвалитне стихире воскресне и празника.

Слава: јеванђелска стихира која је на реду, и ниње: Преблаговљена... по владајућем гласу.

Ако је празник Богородичин, онда на славу долази стихира празника, на и ниње: Преблаговљена...

Славославље велико по владајућем гласу. По славослављу: Тропар воскресан: Днес спасеније... или Воскрес од гроба...

Сугуба јектенија и даље све заједно са првим часом као и на недељном јутрењу.

Бденије спада у празнично богослужење, и може се вршити и уочи недеље. Оно се углавном састоји из празничног вечерња и празничног јутрења. Поредак богослужења на бденију је следећи: Свештеник стави на себе епитрахил и фелон (у манастиру само епитрахил) отвори царске двери и узме у десну руку кадионицу пошто ју је претходно благословио, а у леву руку свећу. Ако и ђакон служи, онда он носи свећу. Сад свештеник окади св. трапезу уна, крст (ђакон се при том клања са супротне стране) жртвеник, горње место и излази с ђаконом кроз царске двери на солеју. Са солеје кади иконостас и рекне:

Востаните. Ако служи и ђакон, онда он то рекне. Затим се врши велико кађење. На повратку из паперте дођу пред царске двери и свештеник кадећи пред царским дверима рекне:

Господи благослови. Сад окади икону Спаситељеву, Пресвете Богородице, трон Пресв. Богородице (ако га има) и архијереја, односно икону на његовом столу и ушавши у олтар кроз царске двери, кади пред светом трапезом и говори:

Слава свјатјеј... и затвори царске двери. Даље иде све како је речено у празничном, односно недељном вечерњу. Иза песме: Богати обиташа... чита се одмах:

Шестопсалмије. Даље се наставља јутрење доко је то изложено у правилу за празнично, односно недељно јутрење.

СВ. ЛИТУРГИЈА

Имамо три чина св. литургије и то: чин литург. св. Јована Златоустог, чин литург. св. Василија Великог и чин литургије пређеосвећених дарова или св. Григорија Двојеслова. О чину литургије пређеосвећених дарова говориће се код вел. посног богослужења.

Чин литургије св. Јована Златоустог

Благословено царство...

Велика јектенија (ђакон са амвона, свештеник у олтару).

Псалам 102. *Благослови душе...* Ако је Христов празник чита се први антифон.

Мала јектенија. (Ђакон са солеје, свештеник у олтару).

Псалм 145. *Хвали душе...* са:

Јединородниј сине... Ако је Христов празник чита се други антифон, који се такођер завршује са: *Јединородниј.*

Мала јектенија (као напред).

Блажена. Седмичних дана: октоиха на 6. Ако је светом указана песма, на блажена: октоиха 4 и светог одређена песма канона 4. Ако је свети с полијелејем и већи: из 3 и 6 песме његовог канона на 8. Ако је недеља а светом у минеју нису указана блажена, онда се певају васкрсна блажена на 8. Ако му је указана песма на блажена, онда се певају васкрсна блажена владајућег гласа на 4, а друга 4 тропара узимају се из последњег канона светоме и то прва 2 из III песме (без ирмоса) а друга 2 из VI песме (без ирмоса). Поседњи тропар је

богородичан. Ова 4 тропара канона поју се обично овако: ако је владајући гл. I-IV, онда *Блажени јесте...* по 8 гл., а ако је владајући гл. V-VIII, онда *Блажени јесте...* по 4 гл.

Ако је празник Богородични или светитељски узимају се на блажена ирмос и тропари III песме канона и тропари VI песме канона (без ирмоса).

Ако празник Богородични или светитељски падне у недељу онда се на Блажени јесте... певају тропари III песме (обично без ирмоса).

Ако је празник Христов, онда се уместо блажена чита трећи антифон.

За време појања Блажени јесте... или на почетку III антифона отварају се царске двери. и на слава, чини се:

Вход мали.

Премудрост, прости.

Придите поклонимсја... Ако је недеља онда уметак: воскресј из мертвих. На Богородичне и светитељске празнике (осим у недељу): во свјатих дивен сиј.

Христови празници имају своје нарочито „входноје“.

У попразнству Христових празника (осим у недељу) поји се: *придите* поклонимсја... и посебни уметак на пр. у попразнству Божића: „ројдејсја от дјеви“; Богојављења: „во јордане крестивисја“; Крстовдан: „плотију распинајсја“; Спасовадне: „вознесијсја во славе“; Преображења: „преобразивисја на горје“.

Од недеље Томине, па све до оданија Васкрса поји се у све дане уметак: „воскресиј из мертвих“.

После входне песме долазе: недељом

а) У храму који је посвећен Христовом празнику. Тропар васкрсан, тропар светога, слава: кондак светога, и ниње: кондак васкрсан. (Ако су 2 света и сваки има тропар и кондак, онда се узима тропар и кондак и другог светога на своје месту).

б) У храму који је посвећен богородичном празнику. Тропар васкрсан, тропар храма, тропар светога; кондак васкрсан, слава: кондак светога, и ниње: кондак храма. (Ако су два света као горе).

в) У храму који је посвећен светитељском празнику. Тропар васкрсан, тропар храма, тропар светога; кондак васкрсан, кондак храма, слава: кондак светога, и ниње: Предстатељство христијан... (ако су 2 света, као горе). Ако свети, који има бденије падне у недељу, онда се у храму светитељском не узимају тропар и кондак храма н. пр. Петровдан, Усековање и т. д.

Јако свјат...

Трисвјатоје. На Божић (само први дан), Богојављење, Лазареву и вел. суботу, Васкрс и целе светле седмице и Духове (само први дан) поји се: *Јелици во Христа крестистесја.*

На Крстовдан 14 септ. и у недељу крстопоклону (трећу часног поста) поји се: *Кресту твојему...*

Прокимен апостола. На Христове празнике, прокимен празника у сваком случају. На богородичне и светитељске празнике, прокимен тих празника. У недељу прокимен васкрсни владајућег гласа. Овај се прокимен узима на првом месту и у том случају, ако празник Богородични или светитељски падне у недељу.

Апостол.

Јеванђеље (ђакон са амвона, а свештеник са царских двери).

Сугуба јектенија (ђакон са амвона, свештеник у олтару).

Јектенија за умрле. Говори се само по потреби. На Христове празнике се не употребљава. (Ђакон са долеје, свешт. у олтару).

Јектенија за оглашене. (На крају те јектеније, тебје Господи, ако служи ђакон пева се мало, а ако служи један или више свештеника без ђакона, онда велико. Тако исто Господи помилуј на првој прозби I и II мале јектеније за верне: јелици оглашени... и паки и паки...)

Мала јектенија. I. *Јелици оглашени...*

Мала јектенија II. *Паки и паки...* (Ако ђакон служи, онда се у ову јектенију умећу још 4 прозбе. (Ове 3 јектеније говори ђакон са долеје).

Иже хсрувими до половине (мало кађење).

Вход велики.

Јако да царја...

Прозбена јектенија. *Исполним...* По возгласу:

Мир асјем: И духови твојему.

Возљубим друг друга... Отца и Сина...

Док се ово поје свештеник се три пута крсти, влада и тихо говори: *Возљубљу...* затим целива воздух врху дискоса говорећи:

Свјатиг Боже, врху путира говорећи: Свјатиг крјепкиј, и св. трапезу говорећи: Свјатиг безмертниј помилуј нас. На Васкрс и целе светле седмице се при целивању ове речи не говоре.

Двери, двери... Чита чатац символ вере. Свештеник дигне воздух са св. дари, маше њим над св. даровима и сам чита символ вере.

Станем добрје... Милост мира...

Благодат Господа нашего. И со духом твојим.

Горје имјејим сердца: Имами ко Господу. Благодарим Господа: Достојно и праведно јест.

Побједнују пјесн... Говорећи свешт. ове речи дотиче звездомомом дискосом с источне, западне, северне и јужне стране; целива звездицу и оставља је на дарке. Пева се: *Свјат, свјат, свјат...*

Пришмите јадите... (показује свештеник на дискос). *Амин.*

Пијте от неја вси... (показује свешт. на путир). *Амин (велико).*

Твоја от твојих... Ово говорећи, свештеник прекрсти десну руку преко леве, у десну узима дискос, у леву путир и подигне их мало са часне трапезе. Пева се: Тебе појем тебе благословим...

И молим ти сја Боже (4 пута и то: први и четврти пут велико).

Изрјадно о пресвјатјеј... (говори свешт. кадећи). *Достојно јест јако...*

На Христове и Богородичне празнике, као и у попразнству и на оданије: Ирмос празника у све па и у недељне дане.

В првих помјани...: И всјех и всја.

И дажд нам...: Амин.

И да будут милости...: И со духом твојим.

Всја всјатија... Господи помилуј. Затим још неколико прошења па:

Прозбена јектенија: *Исполним молитву... И сподоби нас владыко... Отче наш...*

Јако твоје јест царство... Амин.

Мир всјем...: И духови твојему.

Глави вашија Господеви приклоните: Тебје Господи (велико).

Благодатију и шчедротами... Амин (велико).

Вонмем, свјатаја, свјатим. Ово говорећи: свештеник подигне са обе руке мало св. агнеца од дискоса. Пева се: *Једин свјат.*

Причасни. Причасних има редовних и произвольних. На вел. четвртак уместо причасна пева се: *Вечери твојеја тајнија...*

Ако ће се појати причастен произвольни, треба пре тога гласно рећи редовни причасни.

Со страхом Божјим... Благословен гради... На Васкрс и целе свете седмице. *Христос воскрес...* На овоме месту се причешћују верни. За то време причешћивања верних поји се стих: *Тјело Христово примите...* на вел. четвртак: *Вечери твојеја тајнија...*

Спаси Боже људи твоја... Видјехом свјет... На Васкрс, целе светле седмице и све до оданија Васкрса: *Христос воскрес...* На Спасовдан и до оданија: *Вознеслсја јеси...*

У суботу уочи Духова — задушну: *Глубиноју мудрости...*

Затим свештеник тихо каже: *Благословен Бог наш, а онда гласно:*

Всєгда шшє и присно... Амин. Да исполнатеја. На Васкрс и целе светле седмице: *Христос воскрес...* На вел. четвртак: *Вечери твојеја тајнија...*

Мала јектенија. (Бакон са амвона, свештеник у олтару). За време возгласа, свештеник

чини знак крста са св. јеванђељем над св. антиминсом.

С миром изидем: О омени Господњи.

Господу помолмсја: Господи помилуј.

Заамвона молитва — Благословљајај...

Буди имја Господње... 3 пут, а на Васкрс и целе светле седмице: Христос воскрес... 3 пут.

Псалам 33.

Благословеније Господње на вас...

Слава тебје Христе Боже упованије...

Слава и ниње: Господи помилуј 3 пут.

Отче благослови.

Отпуст велики и многољетство.

Напомена. Има дана у години када црквено правило забрањује свршавање св. литургије. Ти дани су: 1) Среда и петак сирне седмице, осим ако у те дане падне Сретеније или храмовни свети. 2) Петак пред Божић и Богојављење, ако ови празници падну у недељу, или понедељак. 3) Понедељак, уторак и четвртак прве седмице поста (у ове дане нема ни литург. пређосвећених дарова). 4) Сви дани св. четрдесетнице, осим суботе и недеље. 5) Велики петак, осим ако на тај дан падну Благовести.

Чин литургије св. Василија Великог

Чин литургије св. Василија Великог служи се свега десет пута годишње и то: 1) На Бадњи дан. 2) На Крстовдан уочи Богојављења. (Ако празници Божић и Богојављење падну у недељу или понедељак, онда не на Бадњи и Крстов-

дан, него на саме празнике т. ј. Божић и Богојављење). 3) На дан св. Василија 1 јануара. 4—8). Првих пет недеља св. четрдесетнице. 9) На вел. четвртак и 10) На вел. суботу.

На Бадњидан, Крстовдан, вел. четвртак и вел. суботу почиње овај чин св. литургије са вечерњем, а у остале дане је почетак исти као и литургије св. Јована Златоустог.

Поредак ове литургије када почиње са вечерњем је овај:

Благословено царство...

Придите поклонмсја... и псалам 103.

Катизма. Вел. четвртак и вел. субота нема катизме.

Велика јектенија.

Бадњи и Крстовдан, ако је субота цела прва катизма, а ако је недеља само први антифон Блажен муж...

Мала јектенија.

Господи возвах... са стихирама. (За то време свешт. врши проскомидију, а ђакон велико, кађење). На слава и ниње, отварају се царске двери а за време појања славне стихире врши се:

Вход са јеванђељем. На сваком вечерњу на коме ће се читати јеванђеље, врши се вход са јеванђељем, а не са кадионицом.

Паримије по правилу. По свршетку паримија:

Мала јектенија са возгласом:

Јако сајат јеси Боже наш...

Трисојатоје. На вел. суботу: *Јелици во Христа...*

Апостол.

Јеванђеље.

Сугуба јектенија.

Јектенија за оглашене.

Мала јектенија I.

Мала јектенија II.

Иже херувими... На вел. четвртак: Вечери твојеја..., а на вел. суботу: *Да молчит...*

Даљи је поредак као и у чину литургије св. Јована Златоустог.

Свјат... и Тебе појем... пева се велико.

Испред речи:

Примите... и Пијте... долазе речи:

Даде свјатим својим учеником и апостолом рек:

Уместо: Достојно јест... пева се: О тебје радујетсја... На вел. четвртак и вел. суботу прмос дана. Иза: И ѿсјех и ѿсја пева се:

Небојављеннаго Христова таинника...

Остало све као у чину литургије Златоустове. У отпусту се спомиње св. Василије Велики.

НЕКЕ СЛУЖБЕ

ВЕЛИКОПОСНОГ БОГОСЛУЖЕЊА

1) Вечерње у недељу сирну по подне

Свештеник у светлом епитрахиљу почиње вечерње са:

Благословен Бог наш...

Придите поклонимсја... Псалам 103.

Велика јектенија.

Господи возвах... по владајућем гласу и стихире: октоиха, покајне и триода. Слава: светога, и ниње: богородичан из минеја. Ако свети нема славне стихире, онда слава и ниње: богородичан.

Вход (с кадионицом).

Сајете тихиј...

Прокимен вел. гл. 8 *Не отвори лица...*

(Напомена: Два су вел. прокимена: Не отвори... и Дал јеси... и ова два прокимена се певају наизменце т. ј. у једну недељу на вечерњу један, а у другу недељу други). По томе одмах:

Сподоби Господи... свештеник затвара царске двери, скида светли епитрахиљ и облачи црни.

Прозбена јектенија (пред царским дверима).

Стиховње стихире.

Ниње отпушчајеш...

Трисвјатоје. Тропар:

Богородице дјево... и поклон.

Слава: Крститељу Христов... и поклон.

И ниње: Молите за нас... и поклон.

Под твоје благоутробије... без поклона.

Господи помилуј 40 пута...

Слава и ниње: Честњејшују... Именем Господним...

Сиј благословен...

Небесниј царју... и молитве св. Јефрема Сирског, са поклонима.

Трисвјатоје. Господи помилуј 12 пута.

Слава и ниње: и Придите поклонимсја...

Псалм, 50, 69 и 142, па Слава во вишњих...

Сподоби Господи...

Символ вере.

Достојно... (обично 4 гл.).

Трисвјатоје.

Тропар: дана, храма, Боже отец наших... Иже во всем мире...

Слава: *Со свјатими ... и ниње: Молитвами Господи ...*

Господи помилуј (40 пута).

Иже на всјакое времја ...

Господи помилуј 3 пут. Слава и ниње: *Честњејшују ... Именем Господним ...*

Боже ушчедри ни ...

Молитве Јеврема Сирског с поклонима.

Несквернаја, неблазнаја ...

И дажд нам владику ...

Преславнаја приснодјево ... (говори свештеник).

Упованије моје отец ... Свештеник пред царским дверима:

Слава тебје Христе ...

Слава и ниње: Господи помилуј (3 пут).
Отче благослови.

Отпуст мали. Свештеник окренут западу чита 2 молитве у почетку поста св. четрдесетнице (Треб. гл. 23). По свршетку молитава:

Благословеније господње на вас ... Свештеник се окрене царским дверима и говори:

Помолимсја ... (Ова се прошења налазе на крају свакидашње полуноћнице). Затим се целива крст и икона. Напомена. Овако се свршава вечерње са повечерјем у недељне дане св. четрдесетнице све до укључиво 5 недеље поста, али се не читају горе наведене 2 молитве.

**Јутрење у седмичне дане
св. четрдесетнице осим субота**

Благословен Бог наш ... (у црном епитрахилу).

Трисвјатоје. По возгласу царски део јутрења, као иначе.

Шестопсалмије.

Велика јектенија. Уместо *Бог Господ ...*

Аллилуја (3) четири пута по владајућем гласу.

Тропарѝ тројични, (има их 3), по владајућем гласу. Први тропар тројичин нема сталног завршетка, него се завршује додатком који одговара значају седмичног дана; други тројичан поји се са славом, а трећи на и ниње.

Катизме и сједални октоиха и триода. Господи помилуј 3 пут слава и ниње па псалам 50.

Спаси Боже људи твоја ... (као на недељном јутрењу).

Канони, узимају се из триода и mineја по овом реду: из триода понедељком, 1, 8 и 9 пес., уторком 2, 8 и 9 пес., средом 3, 8 и 9 пес., четвртком 4, 8 и 9 пес., петком 5 8 и 9 пес., а остале песме из mineја. Суботом зи октоиха. Иза 3 песме: мала јектенија, сједалан, слава и ниње богородичан светог из mineја. Иза 6 песме: мала јектенија, коцдак, икос светог из mineја ако има, ако нема, онда мученичан гласа с краја триода. Иза 8 песме:

Богородицу и матер ...

Величит душа ... и Честњејшују, по гласу првог канона (владајућег).

Ирмос 9 песма триода.

Достојно ... по гласу првог канона (владајућег). Мала јектенија.

Свјетилан трончан. (Свјетилан нема сталног завршетка, па се и овде поступа као код првог трончног тропара).

Хвалитни псалми (као и иначе на свакидаш. јутрењу).

Мало славословље.

Прозбена јектенија.

Стиховње стихире из триода. Ове стихире се поју (читају) овако: прва стиховња, затим стих па опет прва стиховња, стих па друга стиховња, слава: стихира светога (ако има) и ниње: богородичан. Ако свети нема славне стихире, онда слава и ниње: богородичан.

Благо јест... 2 пут.

Трисвјатоје.

Вохрамје стојашче... Господи помилуј (40 пута). Слава и ниње: Честњејшују... Именем Господним...

Сиј благословен...

Небесниј царју..., молитве Јефр. Сирског с поклонима и први час:

Приидите поклонимсја... и 3 псалма. По свршетку псалама.

Заутра услиши глас мој... 3 пута са поклонима.

Слава и ниње: Что тја наречем...

Стопи моја... 2 пут.

Избави мја... 2 пут.

Лице твоје... 2 пут.

Да исполњатсја уста моја... 3 пут.

Трисвјатоје. По возгласу: понедељником, уторком и четвртком:

Преславнују Божију матер... средом и петком:

Скоро предвари... Господи помилуј... (40 пута).

Иже на свакоје времја... Господи помилуј (3 пут). Слава и ниње... Честњејшују... Именем Господњим...

Боже ушчедри ни...

Молитве Јефрема Сирског с поклонима.

Трисвјатоје. По возгласу: Господи помилуј (12 пута).

Христе свјете, истинниј (чита свештеник) а појци:

Возбраној војеводје...

Слава тебје Христе Боже...

Слава и ниње: Господи помилуј (3 пут).

Отче благослови.

Отпуст велики и многољетство.

Великопосни часови: трећи, шести, девети и изобразителна

а) Трећи час

У 9 сати пре подне, звони мало звоно, а свештеник ушавши у олтар метанише и целива св. трапезу, меће на себе црни епитрахил и не свукавши завесу, почиње 3 час.

Благословен Бог наш...

Слава тебје Боже наш... Царју небесниј. Трисвјатоје.

Приидите поклонимсја... (3 псалма). Тропар:

Господи иже пресвјато твојега Духа... 3 пут и 3 поклона при крају тропара.

Слава и ниње: Богородице ти јеси...

Господ Бог... и тропари.

Благословен јеси. Слава: Скороје и извјестноје: и ниње:

Надежда и предстатељство... Господи помилуј (40 пута).

Иже на свакоје времја... Господи помилуј (3) Честњејшују... Именем...

Боже ушчедри ни...

Молитве Јефрема Сирског с поклонима. (Владико Боже... чита свештеник) и одмах се прелази на:

б) Шести час

Придите поклонимсја... и 3 псалма. (Кантизма). Тропар:

Иже в шестиј... 3 пут и при крају тропара поклон.

Слава и ниње: Јако не имами... (Тропар пророчества).

Прокимен.

Паримија (из Исаије).

Прокимен други.

Скоро да предварјат...

Трисвјатоје.

Спасеније содјелал јеси... Слава: Пречистому... И ниње: Милосердија... ако је понедељак, уторак, и четвртак, а ако је среда и петак онда: Препрослављена јеси...

Господи помилуј (40 пута). Иже на всјакоје времја... Господи помилуј (3) честјејшују... Именом Господним...

Боже ушчедри...

Молитве Јефр. Сирског с поклонима.

(Боже и Господи сил... и одмах се прелазн на:

в) Девети час

Придите поклонимсја... и 3 псалма (кантизма). Тропар:

Иже в девјатиј час... 3 пут и сваки пут при крају тропара поклон.

Слава и ниње: Иже нас ради...

Не предажд нас до конца...

Трисвјатоје.

Вадја разбојник... Слава: По средје... и ниње: Агица и пастирја...

Господи помилуј (40 пута). Иже на всјакоје времја... Господи помилуј (3). Слава и ниње: Честјејшују... Именем...

Боже ушчедри ни...

Молитве Јефр. Сирског с поклонима и молитвама:

(Владико Господи...) и одмах се прелазн на:

г) Изобразитељна

Помјани нас Господи јегда придеси во царствији твојем. Затим се поје на гл. 8 сва блаженства са горепоменутиим додатком. Затим:

Помјани нас господи... и поклон.

Помјани нас владико... и поклон.

Помјани нас свјати... и поклон. Затим се чита:

Лик небесниј... Приступите к њему... Лик небесниј... Слава: Лик свјатих нагел... и ниње: Вјерују во јединаго...

Ослаби, остави...

Отче наш...

Кондак: храма Христова, дана, храма светога и светог редовног, слава: Со свјатими... и ниње: храма Богородичног или Предстатељство.

Господи помилуј (3). Слава и ниње: Честјејшују... Именом Господним...

Боже ушчедри ни...

Молитве Јефрема Сирског с поклонима и прелазн се на великопосно вечерње.

Напомена. Ако се не служи вечерње, онда се изобразитељна сасвим заврши.

Великопосно вечерње

Ако се ово вечерње спаја са изобразителном, онда почиње са: Придите поклонимсја... и 103 псалм. (Свештеник свлачи завесу).

Велика јектенија (Катизма с поклонима).

Господи возвах... по гласу триода и стихире триода (3) и минеја (3).

Слава светого (ако има), и ниње: богородичан (из минеја) Свјете тихиј.

Прокимен. Паримија. Одмах иза паримија:

Прокимен други, па паримија друга.

Напомена. Кроз целу св. четрдесетницу чита се једна паримија из Битија, а једна из Прича.

Сподоби Господи...

Прозбена јектенија. (Пред царским дверима).

Стиховне стихире из триода. (Читају се исто као и на великопосном јутрењу).

Ниње отпушчајеш...

Трисвјатоје. По возгласу тропари:

Богородице дјево... и поклон.

Слава: Креститељу... и поклон.

И ниње: Молите за ни... и поклон.

Под твоје благоутробије... без поклона.

Господи помилуј (40 пута). Слава и ниње: Чествјејују... Именем...

Сиј благословен...

Небесниј царју...

Молитве Јефрема Сирског с поклонима.

Трисвјатоје. Иза Возгласа: (Всесвјатај Тројице...)

Буди имја Господње (3 пут). (Пс. 33 и 144).

Достојно... (обично 4 гл.).

Слава тебје Христе Боже...

Слава и ниње: Господи помилуј (3). Отче благослови.

Отпуст велики и многољетство.

Јутрење у II, III и IV суботу свете четрдесетнице

Царски део јутрења као и обично. Уместо Бог Господ...

Алилуја, Апостоли мученици...

Слава: Помјани Господи...

И ниње: Мати свјатаја... (Катизма 16).

Сједални из октоиха, слава и ниње: богород. (Катизма 17 на две статије) па:

Благословен јеси Господи... Свјатих лик... (као на парастосу).

Јектенија за умрле са почетком: Паки и паки...

Сједалан: Покој спасе наш... Слава и ниње: От дјевии...

Господи помилуј 3 пут, слава и ниње, па псалм 50.

Канон из минеја и триода. Иза 3 песме:

Јектенија мала — обична. Кондак, икос и сједалан светог. Иза 6 песме:

Јектенија за умрле са почетком: Паки паки...

Кондак: Со свјатими... даље се наставља појање канона. Иза 8 песме:

Богородицу и матер...

Величит душа... Чествјејују по гласу првог канона (владајућем).

(Ирмос 9 песме (из триода)).

Достојно... по гласу првог канона (владајућем).

Мала јектенија.

Свјетилан са припад. песмама.

Хвалитне стихире влад. гласа. Слава и ниње: богородичан.

Мало славословље.

Прозбена јектенија.

Стиховне стихире (из октоиха). Слава и ниње: богородичан.

Благо јест... 1 пут.

Трисвјатоје. По возгласу:

Тропарии као на почетку јутрења.

Сугуба јектенија и све даље као на сваки-дашњем, изванпосном јутрењу са (скраћеним) првим часом.

Чин литургије пређеосвећених дарова

Ова литургија служи се само у седмичне дане св. четрдесетнице. Редовно се служи средом и петком од 1—6 нед. поста, у четвртак пете седмице поста, на вел. понедељак, вел. уторак и вел. среду; а у понедељак, уторак и четвртак од 2—6 седмице поста служи се у том случају, ако у те дане падне свети који има полијелеј (на пр. I и II нал. главе св. Јована Крститеља 24 феб. и 40 муч. севастиских 9 марта) или ако је храмовни свети, и још уочи Благовести ако овај празник падне у уторак, среду и петак. (Служи се у црном одјејању). Пре почетка ове литургије чита свештеник пред царским дверима „Входне молитве само изоставља молитву „Господи низпосли...“ Правило за ову литургију је следеће:

Благословено царство... (Свештеник чита свјетилничне молитве у олтару почевши од 4).

Придите поклонимсја... и 103 псал.

Велика јектенија.

Катизма 18. Иза сваке славе катизме мала јектенија. После треће мале јектеније:

Господи возвах... по гласу стихира из триода.

Да исправитсја... За то време свештеник развије антиминос, донесе дискос и постави га на антиминос, на дискос полаже св. огнец и окади га. Кад се сврши: Да исправитсја... сав народ клекне а појци певају антифонским напевом стихове:

Положи Господи... и Не уклони сердце... а свештеник метанише, узима дискос и у висини главе га преноси на проскомидију: Сипа у путир вино и воду, ставља на дискос звездицу, покрива дискос и путир дарцима (надневши их на кад) не говорећи ништа. Кад покрије све воздухом каже: Молитвама свјатих отец... Сад свештеник савије антиминос и врши велико кађење. (Негде врши припремање за пренос и само преношење агнеца за време читања катизма или Да исправитсја... Појци певају:

Стихире на Господи возвах... (на 10).

Слава и ниње: богородичан (из минеја; петком догматик влад. гл.). Врши се вход с кадионицом, а ако ће се читати јеванђеље, онда с јеванђељем.

Премудрост, прости. (Окачи кадионицу о свећњак, који се по входу постави на средини царских двери).

Свјете тихиј...

Прокимен и I паримија (из књиге Битија).
Одмах по свршетку прве паримије:

Прокимен други, па друга паримија (из Прича).

Мир ти, премудрост. Сада сви клекну, а чатац стојећи поји на гл. 5:

Да исправитсја... Кад заврши клекне, а онда устаје десна страна појаца и народа и певају:

Да исправитсја... по завршетку песме клекну, а устаје чатац и поји стих:

Господи возвах... и кад сврши стих клекне, а устаје лева страна и поји:

Да исправитсја... По завршетку песме клекну, а устаје чатац и поји стих:

Положи Господи... и кад сврши стих клекне, а устане десна и поји:

Да исправитсја... По завршетку песме клекну, а устаје чатац и поји стих:

Не уклони... и кад сврши стих клекне, а устаје лева страна и поји:

Да исправитсја... По завршетку песме клекну (за то време свештеник кади пред св. трапезом). Сад клекну и свештеник и ђакон пред св. трапезом и свештеник поји:

Да исправитсја... до половине, а затим сви устају и заједнички поје:

Воздјејаније руку мојеју... и чине 3 поклона. Ако има да се чита апостол и јеванђеље (на пр. 24 фебруара и 9 марта) онда одмах прокимен апостола, па апостол и јеванђеље. Ако има да се чита само јеванђеље (прва три дана страсне седмице), онда после последњег. Да исправитсја... свештеник говори: Премудрост, прости, услышим... итд.

Сугуба јектенија.

Јектенија за оглашене. Од среде четврте седмице поста иза јектеније за оглашене, долази јектенија за просвећене.

Мала јектенија I.

Мала јектенија II.

Ниње сили... (Свештеник уздигнутим рукама чита трипут тихо крстећи и клањајући се: ниње сили...). Речи: се жертва таинаја совершена дориноситсја, певају појци тихо а за то време сви у храму клече. Свештеник врши вход. (Дискос носи у десној руци, путир у левој). За време входа не говори ништа. Кад уђе у олтар, постави дискос и путир као и на потпуној литургији, а појци наставе појање песме гласно. (Свештеник скине дарке са дискоса и путира, а покрије их воздухом). Затварају се царске двери и завеса навуче до половине.

Исполним вечерњују... и даље прозбе.

Прозбена јектенија.

И сподоби нас владику...

Отче наш... (мол. Господња).

Јако твоје јест...

Мир всјем.

Глави нашја... Тебје Господи, (велико).

Благодатију и шчедротами... Амин (велико).

Вонмем. Преждеосвјашченнаја свјатаја свјатим. Кад ове речи свештеник говори дотиче се св. агнеца, а народ сав клекне.

Једин свјат... (народ устаје). За време причешћивања свештенослужитеља поји се стих:

Вкусите и видите јако благ Господ. Алилуја. (Ако се светоме или храму читао апостол и јеванђеље, онда се узима и друго причасно, које је прописано). Поступак са св. агнецом и

начин причешћивања свештенослужитеља, види у служебнику.

Со страхом Божијим... Благословљу Господа на свакоје времја, хвала јего во устјех моих.

Ако има причесника, прши се причешћивање као на литургији св. Јована Златоустог. За време причешћивања поји се стих: Тјело Христово...

Спаси Боже људи твоја... Хљеб небесниј и чашу жизни вкусите и видите јако благ Господ. Аллилуја 3.

Всегда ниње и присно... Амин. Да исполњатсја.

Прости приимше... и даље мала јектенија.

С миром изидем. О имени Господњи.

Господу помолимсја. Господи помилуј.

Заамвона молитва: Владико вседержитељу...

Буди имја Господње... 3 пут.

(Слава и ниње: Благословљу Господа... 33 псал.).

Благословеније Господње на вас...

Слава тебје Христе Боже...

Слава и ниње: Господи помилуј 3. Отче благослови.

Отпуст.

ВЕЧЕРЊЕ НА ВЕЛИКИ ПЕТАК

Ово се вечерње врши у десети час дана тј. у 4 сата по подне. Уместо звона, употребљавају се клепала. (Клепала се употребљавају од вел. четвртка по подне до вел. суботе изјутра) Служи се у црном одјејанију. Ред је овај:

Благословен Бог наш...

(Слава тебје Боже наш... Царју небесниј... Трисвјатоје. Господи помилуј 12 пута, Слава и ниње):

Придите поклонимсја... и 103 псалм.

Велика јектенија.

Господи возвах... гл. 1 са стихирама.

Слава: О како... и ниње: Страшноје и преславноје...

Вход са јеванђељем.

Премудрост, прости.

Свете тихиј...

Прокимен.

Паримија I (из књиге Исхода). По свршетку ове паримије одмах.

Прокимен.

Паримија II (из књиге Јова).

Паримија III (из књиге пр. Исаије).

Премудрост.

Прокимен апостола.

Апостол (I Коринћ. зач. 125).

Јеванђеље (Мат. зач. 110 свешт. чита на царс. дверима).

Сугуба јектенија.

Сподоби Господи...

Прозбена јектенија. Иза главоприклоњења:

Стиховње стихире. Јегда от древа... За време појања стиховних стихира, свештеник положи плаштаницу на св. трапезу окади је унакрст. Кад се почне појати:

Слава и ниње: Тебе одјејущагосја... свештеник узима плаштаницу на руке, обиђе св. трапезу и излази из олтара на северне двери. Пред свештеником иде ђакон са св. јеванђељем

и свећоносци. Левом (северном) страном одлазе пред Христов гроб (на средини храма) и свештеник полаже плаштаницу тако, да глава Спаситељева дође са северне стране.

Ниње отпушчајеш... .

Трисвјатоје.

Тропар: Благообразниј Јосиф... .

Слава и ниње: Мироносицам женам... . Док се поје тропари, ђакон (ако нема ђакон свештеник) кади трипут унакрст гроб; затим метанишу двапут, целивају плаштаницу и опет једанпут метанишу.

Премудрост.

Благослови.

Сиј благословен... и т. д. па:

Отпуст: Иже нас ради челољетков... без многољетства. Затим долази мало повечерје на коме се поји канон о распећу Господњем и плач Пресв. Богородице. У то време верни целивају плаштаницу.

НЕКЕ СЛУЖБЕ ИЗ ПЕНТИКОСТАРА

Јутрење на Васкрс

На Васкрс порано у јутро звоне сва звона. (У неким крајевима се клепа, а звона звоне тек при поласку литије). Свештенослужитељи се облаче у потпуно, најсвечаније одјејаније, а за то време појци поју канон велике суботе:

Волноју морскоју... и верни целивају плаштаницу. По свршетку канона свештеник отвара царске двери, узме кадионицу и окади гроб унакрст, па узме плаштаницу и унесе је у олтар и положи на часну трапезу где стоји све до одањнија Васкрса. За време ових радња појци поју:

Јегда снизшел јеси... . Кад се ово заврши, свештенослужитељи са крстом, јеванђељем, иконом васкрсења Христова и кадионицом излазе кроз царске двери, изађу из храма на западна врата и чине опход око храма појући: (уз звоњење свих звона)

Воскресеније твоје... . Кад трећи пут обиђу око храма, стану пред затворена западна врата, окрену се истоку и свештеник кадећи говори гласно:

Слава свјатјej... и поји тропар:

Христос воскрес... 3 пут. Затим поју појци исти тропар 3 пут. Иза тога, свештеник кадећи говори стихове:

Да воскреснет Бог... појци тропар.

Јако исчезает дим... појци тропар.

Тако да погибнут... појци тропар.

Сеј ден... појци тропар.

Слава... појци тропар.

И ниње... појци тропар.

Сад свештеник преда кадионицу, узме крст у десну руку и повишеним гласом поји тропар:

Христос воскрес... до половине и благосиљајући 3 пут крстом врата, отвара их и са народом улази у храм, а појци наставе појања тропара:

И сушчим во гробјех... све док свештенослужитељи не уђу у олтар. (Царске, јужне и северне двери остају отворене до светле суботе и затварају се по свршетку литургије на тај дан. Ако тај дан не буде литургије, онда се двери затварају пред почетак вечерња уочи Томине недеље).

Велика јектенија (ђакон са амвона, свештеник у олтару пред часном трапезом). По свршетку јектеније почиње свештеник у олтару појање канона.

Воскресенија ден... и по свршетку ирмоса кади се олтар и сав храм. Ирмос сваке песме канона отпоји свештеник, а затим појци (обе певнице) који наставе појање канона. Ирмоси се поје на 4, а тропари канона са припевом: Христос воскрес из мртвих, на 12. Свака песма канона завршује се појањем ирмоса исте песме, и трипут целог тропара Христос воскрес... (1 глас). Затим:

Мала јектенија. Ова јектенија се говори иза сваке песме канона. Иза јектенија по трећој песми поји се:

Предварившија... Иза јектеније по шестој песми:

Кондак: Ашче и во гроб..., затим икос, па: Воскресеније Христово... 3 пут, Воскрес Исус от гроба 3 пут и продужује се појање канона. На 9 песми, на прва два стиха, припева се ирмос: Свјетисја..., на стих: Христос новаја Пасха... и даље припева се: О божественаго..., на стих: Ангел облистаја... и остале до краја: О Пасха... На крају ирмос: Свјетисја... и 3 пут Христос воскрес... По свршетку канона:

Мала јектенија.

Свјетилан: Плотију уснув... 3 пут.

Хвалитне стихире 1 гл. и

Пасхалне стихире. Док се поју хвалитне и пасхалне стихире, целива народ јеванђеље, икону и крст. Том приликом поздравља свештеник сваког појединца са речима: Христос воскрес, а он одговара: Воистину воскрес.

(Поучитељно слово св. Јов. Златоустог и његов тропар).

Сугуба јектенија.

Прозбена јектенија.

Премудрост.

Благослови.

Сиј благословен...

Утверди Боже... Уместо: Слава тебје

Христе... поји свешт.

Христос воскрес... до половине, а појци настављају:

И сушчим во гробјех... Затим:

Отпуст: Христос воскрес из мртвих...

Сад свештеник с крстом у руци поздравља народ са речима:

Христос воскрес. Народ одговара:

Воистину воскрес. Ово чини 3 пут. Затим појци поју:

Христос воскрес... 3 пут, по 1 гласу. По свршетку овога свештеник рекне:

И нам дарова живот вјечни..., а појци поју на то:

Христос воскрес... 5 гл. и многољетство. Овакав је завршетак на сваком вечерњу, јутрењу и литургији у току светле седмице.

Напомена. 1) На св. литургији на Васкрс и целе светле седмице иза: Благословено царство... долази тропар: Христос воскрес... и стихови као што је речено на јутрењу на Васкрс. Исто тако почиње и вечерње и јутрење целе светле седмице.

2) На вечерњу првог дана Васкрса чини се вход са јеванђељем и чита се св. јеванђеље (Јована. Зач. 65).

3) Од нед. Томине до оданија Васкрса иза почетног возгласа на вечерњу и јутрењу чита

чатац три пута тропар: Христос воскресе... па тек онда прописане псалме. На св. литургији, иза почетног возгласа, поји свештеник пред св. трапезом, држећи у десној руци свећу, тропар: Христос воскресе... 3 пут, а затим продужује св. литургију. (Друге измене види у св. литургији).

4) Од нед. Томине до оданија Васкрса, на св. литургији пред отпustom, кад свештеник рекне: Слава тебје Христe Боже... чатац говори: Христос воскресе... 3 пут, (нигде се не каже да је овако и на јутрењи и вечерњи) слава и ниње, Господи помилуј 3 пут, отче благослови, а свештеник отпуст: Воскресиј из мртвих Христос истиниј...

Овако почиње отпуст (и велики и мали) на сваком богослужењу од нед. Томине до оданија Васкрса.

Свакидашње вечерње од нед. Томине до оданија Васкрса осим суботе и недеље

Благословен Бог наш...

Христос воскресе... 3 пут и 103 псалм.

Велика јектенија. (Катизме).

Господи возвах... по гл. пентикостара и стихире пентикост. (3) и светога из минеја (3).

Слава: светога и ниње: празника из пентикост; ако свети нема славне стихире, онда: слава и ниње: празника.

Свјете тихиј...

Вонмем, мир всјем...

Прокимен дана.

Сподоби Господи...

Прозбена јектенија. Иза главоприклоњења:

Стиховне стихире пентикостара. Слава светога и ниње: празника. Ако свети нема славне стихире, онда: слава и ниње празника.

Ниње отпушчајеси.

Трисвјатоје. Иза возгласа:

Тропари. Томине седмице: Тропар светога, слава и ниње: Запечатану гробу... Ако свети нема тропар: Запечатану гробу 1 пут.

Седмица мироносица: Благообразни Јосиф... слава: светога, и ниње: Мироносицам женам...

Другог дана: Јегда снизшел јеси... слава: светога, и ниње: Мироносицам женам... Ако свети нема тропара: Благообразни Јосиф... слава: Јегда снизшел јеси... и ниње: Мироносицам женам...

Седмице 4, 5 и 6: тропар васкрсан, слава тропар светога, и ниње: богородичан васкрсни по гласу тропара светога. Ако свети нема тропара, слава и ниње: богородичан велики (васкрсни) владајућег гласа.

Седмице преполовљења, од среде седмице ослабљеног до среде седмице самарјанке поји се: тропар светога, слава и ниње: преполовљења.

Сугуба јектенија: Помилуј нас... Даље као и иначе на свакидашњем вечерњу и отпуст:

Воскресиј из мртвих...

Вечерње уочи суботе 2, 3, 4, 5 и 6 седмице по Васкрсу

Благословен Бог...

Христос воскресе... 3 пут и 103 псал.

Велика јектенија. (Катизма 18).

Господи возвах... и стихире из пентикост.
(оне што се поје уочи недеље) и минеја. Слава
из пентикостара, и ниње: догматик влад. гласа.
Ако у суботу падне свети са полијелејем онда
се узимају стихире на 8 (4 из пентик. и 4 из
минеја). Ако свети има славну стихиру, онда:
слава, светога, и ниње: догматик.

Свјете тихиј... и даље до стиховних сти-
хира као и иначе.

Стиховне стихире владајућег гласа с при-
певима (оне што се поје уочи недеље), слава
и ниње: празника. Ако је свети са полијелејем,
онда: слава, светога, и ниње: стихира празника.

Ниње отпушчајеши.

Трисвјатоје. Иза возгласа:

Тропар васкрсан, слава, тропар светога, и
ниње: богородичан васкрсни влад. гласа. У по-
празнству преполовљења, тропар светога, слава
и ниње: тропар преполовљења.

Сугуба јектенија. Даље како је речено у прет-
ходном наслову.

Недељно вечерње 3, 4, 5 и 6 седнице по Васкрсу

Благословен Бог...

Христос воскресе... 3 пут и 103 псал.

Велика јектенија па катизма 1.

Господи возвах... по влад. гласу и сти-
хире васкрсне и пентикостара. Слава: пентико-
стара, и ниње: догматик влад. гласа.

Премудрост, прости.

Свјете тихиј...

Вонмем, мир...

Прокимен: Господ воцарисја... (3 пут).

Сугуба јектенија: Рцем...

Сподоби Господи...

Прозбена јектенија.

(Литија).

Стиховне стихире васкрсне са својим при-
певима, пасхалне стихире са припевима па:

у нед. 3 мироносица: слава, Тебе одјеју-
шчагосја и ниње: Воскресенија ден...

у нед. 4 ослабљеног: слава, стихира ра-
сабљеног, и ниње: Воскресенија ден...

у нед. 5 самарјанке, слава стихира самар-
јанке, и ниње: Воскресенија ден...

у нед. 6 слепога: слава, стихира слепога,
и ниње: Воскресенија ден...

Ниње отпушчајеши.

Трисвјатоје. Иза возгласа:

Тропари: у нед. мироносица: тропар ва-
скрсан, слава: Благообразни... и ниње: Ми-
роносицам...

у нед. ослабљеног: тропар васкрсан, слава
и ниње: богородичан васкрсни (вел.) влад. гла-
са.

у нед. слепога: тропар васкрсан, слава и
ниње: богородичан васкрсни (вел.) владајућег
гласа.

Премудрост. Даље до краја као што је ре-
чено напред.

Свакидашње јутрење од нед. Томине до Оданија Васкрса, осим суботе

Слава свјатјеј...

Христос воскресе... 3 пут и шестопсалмије.

Велика јектенија.

Бог Господ... (4 пута) па:

Тропари. *Седмице Томине*: тропар празника 2 пут, слава тропар светога (ако има), и ниње: тропар празн. (Запечатану гробу).

Седмице мироносица: Благообразни. Јегда снизшел... слава; тропар светога, и ниње: Мироносицам...

Седмице 4, 5 и 6: тропар васкрсан (2 пут), слава: тропар светога, и ниње: богород. васкрсни (вел.) по гласу тропара светога.

У *попразнству* преполовљења: тропар преполовљења (2 пут) слава: тропар светога, и ниње: преполовљења.

Катизме па сједални из пентикостара.

Воскресеније Христово видјевше... и Псалам 50.

Канон из пентикостара и минеја са припадајућим песмама, и малим јектенијама. На своме месту:

Величит душа и Честњејшују... по гласу првог канона.

Ирмос 9 песме.

Ако је свети са вел. славословљем, онда влад. катавасија.

Мала јектенија.

Свјетилан светога (2 пут), слава и ниње: пентикостара.

Хвалитне стихире пентикостара и светога (ако има). Слава: светога (ако има), и ниње: пентикостара.

Славословље мало.

Прозбена јектенија.

Стиховђе стихире пентикостара. Слава: светога (ако има), и ниње: пентикостара.

Благо јест... и Трисвјатоје. По возгласу:

Тропари: Као и на вечерњу.

Сугуба јектенија. Помилуј... и даље завршетак као и обично.

Напомена: Ако је свети са вел. славословљем, онда је поредак јутрења као и иначе, кад је велико славословље.

Јутрење у суботу 2, 3, 4, 5 и 6 седмице по Васкрсу

Слава свјатјј...

Христос воскрес... 3 пут и шестопсалмије.

Велика јектенија.

Бог Господ... 4 пута и

Тропар васкрсан (2 пута), слава тропар светога, и ниње: богородичан васкрсни по гласу тропара светога. Ако свети нема тропара, онда слава и ниње: богородичан владајућег гласа.

У попразнству преполовљења: тропар преполовљења 2 пут, слава тропар светога и ниње: преполовљења. Ако свети нема тропара, онда тропар преполовљења 3 пут. После прве катизме:

Сједалан васкрсни, слава и ниње: богородичан васкрсан први, ако није певан по тропару, а ако је певан, онда богородичан првог сједална. По другој катизми:

Сједалан празника (из пентикост), слава и ниње: исти сједалан.

Воскресеније Христово видјевше...

50 псалам.

Канони пентикостара и минеја. Иза 8 песме:

Величит душа... Честњејшују.

Ирмос 9 песме. Ако је свети са вел. славослављем, онда владајућа катавасија.

Мала јектенија.

Светилан светога (2 пут), слава и ниње: пентикостара.

Хвалитне стихире васкрсне влад. гласа и светога (ако има).

Слава светога (ако има) и ниње: пентикостара.

Мало славословље.

Прозбена јектенија.

Стиховње стихире пентикостара, слава светога (ако има), и ниње: пентикостара.

Благо јест...

Трисвјатоје.

Тропар: васкрсан, слава тропар светога, и ниње: богородичан влад. гласа. У попразнству преполовљења и вазнесења, на и ниње: тропар празника.

Сугуба јектенија. До краја јутрење, као што је напред речено.

Ако је свети са вел. славословљем, онда је и поредак таког јутрења као и иначе кад је велико славословље.

Поредак тропара по входу у недеље од Васкрса до Духова

1) У нед. Томину: тропар Запечатану гробу... слава и ниње: кондак Љубопитноју десницеју...

2) У нед. Мироносица: Јегда снизшел... Благообразни Јосиф... слава: Кондак пентикостара, и ниње: Ашче и во гроб...

3) У нед. раслабљеног: тропар васкрсан, слава: кондак пентикостара, и ниње: Ашче и во гроб...

4) У нед. о Самарјанци: тропар васкрсан, тропар преполовљења, слава: кондак Самарјанке, и ниње: преполовљења.

5) У нед. о слепом: тропар васкрсан, слава: кондак слепога, и ниње: Ашче и во гроб...

6) У нед. 7 по Васкрсу — св. отаца: тропар васкрсан, тропар спасовски, тропар отаца, слава: кондак отаца, и ниње: кондак спасовски.

ПАРАСТОС

Дан за свршавање парастоса је субота. Парастос није дозвољено свршавати: од Божића до Богојављења; прве седмице св. четрдесетнице; страсне (велике) и светле седмице; недељом и на Христове и храмовне празнике.*

Парастос се свршава овако: на амвону или на средини храма постави се тетрапод (сто) и на њега се стави кољиво, крст (и вино). Свештеник у епитрахилу и фелону (ђакон у стихару и орару) стане пред кољиво и почиње са возгласом:

Благословен Бог наш...

Псалам 90. По свршетку псалма:

Јектенија покојна.

Аллујуја (3 пута) по осмом гласу на:

*) Овако стоји у 169 правилу Намоканона при Великом требнику, али ова забрана се односи на потпуне помене (парастос с литургијом). Обични мали помени могу се вршити греко целе године — осим у дане од Вел. Четвртка до Томине недеље закључно.

Глубиноју мудрости... (2 пута), слава и ниње: Тебе и стјену...

Јектенија за умрле: Паки и паки... а по возгласу:

Благословен јеси... Свјатих лик... По свршетку јектенија за умрле (као горе). По возгласу:

Покој спасе наш... Слава и ниње: От дјеви...

(50 псалам и канон умрлих).

Њест свјат... (Јектенија).

Воистину сујета... слава и ниње: Всесвјатаја...

Житејскоје море...

Јектенија за умрле (као горе).

Со свјатими... (Икос).

Богородицу и матер свјета...

Дуси и души... 3 пут.

Бога человјеком...

Трисвјатоје.

Со духи праведних... В покојишчи... слава: Ти јеси Бог... и ниње: Једина чистаја...

Јектенија за умрле: Помилуј нас... По возгласу:

Премудрост.

Честњејшују...

Слава тебје Христe Боже...

Слава и ниње: Господи помилуј 3 пут. Благослови.

Отпуст (стални). По отпусту говори ђакон:

Во блаженном успенији...

Вјечнаја памјат (3 пут).

КАД СЕ КОЈА КАТАВАСИЈА ПРЕКО ГОДИНЕ ПОЈИ

а) *Минејске катавасије*

Крест начертав Мојсеј... поји се од 1 августа до Преображења, на сам дан Преображења и на његово оданије. Затим, од оданија Вел. Госпојине до 21 септембра т. ј. до оданија Крстовадне.

Отверзу уста моја... поји се од 22 септембра до 20 новембра; у недељу Митара и фарисеја ако та недеља падне иза оданија сретенског; у 2, 4 и 5 недељу св. четрдесетнице; у седмичне дане св. четрдесетнице у које падне велики свети; од недеље свих светих до 1 августа.

Христос раждајетсја... поји се од 21 новем. до 31 децембра, т. ј. до оданија Божића.

Глубини открил јест дно... поји се од 1 до 14 јануара т. ј. до оданија Богојављења. У српској цркви се одаје празник Богојављења 13 јануара због празника св. Саве, па се појање богојављенске катавасије завршује 13 јануара.

Сушу глубородитељују... поји се од 15 јан. (у српској цркви од 14 јан.) до оданија сретенског.

Лици израиљтсти поји се од 7 до 13 августа т. ј. попразнству Преображења, али не и на оданије његово.

Преукрашенија божественоју... поји се од 15 до 23 августа т. ј. до оданија Вел. Госпојине.

б) *Триодске катавасије*

Мојсејскују пјесан... поји се у недељу блудног сина ако ова недеља падне после 9 фебруара.

Помошник и покровитељ ... поји се у недељу месопусну, осим ако у недељу падне Сретеније (у том случају сретенска).

Јако по суху ... поји се у недељу сиропусну, осим ако у ту недељу падне Сретеније или његово оданије (у тим случајевима сретенска).

Морја чермнују ... поји се у прву недељу поста — православља.

Божествењејшиј прообрази ... поји се у трећу недељу поста — крстопоклону.

Воду прошед јако сушу ... поји се на Лазареву суботу.

Јавишасја источници бездни ... поји се на Цвети.

в) Пентикостарске катавасије

Воскресенија ден ... поји се од Васкрса до укључиво 5 недеља по Васкрсу. За то време и у седмичне дане, ако је свети са празничним знаком.

Море огустил јеси ... поје се на Преполовљење и његово оданије.

Спаситељу Богу ... поји се у недељу 6 после Васкрса и на дан оданија Васкрса.

Божественним покровен ... поји се на Спасовдан; у седму недељу по Васкрсу; на оданије спасовско; на Духове, пропразнство и оданије духовско.

КАД СЕ ПОЈИ ВЕЛИЧИТ ДУША... СА ЧЕСТЊЕЈШУЈУ, А КАД НЕ

Величит душа ... са *Честњејшују* ... поји се у недељне и седмичне дане преко целе црквене године изузевши ниже наведене празнике. Не поји се:

1. На Крстовдан, Божић, Богојављење, Преображење ма ови празници пали у недељу. Ако оданије ових празника падне у недељу онда се поји *Честњејшују* ...

2. Од Лазареве Суботе до Томине недеље.

3. У све недеље од Васкрса до Духова, осим недеље 7 (у ову се поји *честњејшују* ...).

4. На Преполовљење и оданије његово.

5. На оданије васкршње (среда уочи Спасовдане).

6. На Спасовдан и на оданије његово.

7. На Духове, први и други дан и на оданије његово.

8. На Малу Госпојину и на оданије њено.

9. На Ваведеније и оданије његово.

10. На сабор Пресв. Богородице (други дан Божића).

11. На обрезање Господње и св. Василија Великог.

12. На дан св. Јована Претече (појутарје богојављенско).

13. На дан св. три Јерарха.

14. На Сретеније и оданије његово.

15. Благовести.

16. На Вел. Госпојину и оданије њено.

Ако празници наведени од 8—16, или њихова оданија падну у недељу, онда се поји: *Честњејшују* ...

ИЗНАЛАЖЕЊЕ УСКРСА ПО ГАУСОВОМ КЉУЧУ

Ред. бр.	По дели	са	Остатак назови	Васкрс ће бити
1	Годину у којој тражимо Васкрс	19	а	.
2	Годину у којој тражимо Васкрс	4	b	6) $22 + d + e$ тог марта
3	Годину у којој тражимо Васкрс	7	c	
4	$(19 \times a) + 15$	30	d	
5	$(2 \times b) + (4 \times c) + (6 \times d) + 6$ * ако је деоба без остатка пише се 0	7	e	Ако је овај збир већи од 31, онда се од њега одбије 31, а остатак показује датум Васкрса у априлу.

Н. пр. Кога датума ће бити Васкрс 1960 год.

$$\begin{array}{r} 1) \ 1960 : 19 = 103 \\ \underline{0007} \\ 3 = a \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 2) \ 1960 : 4 = 490 \\ \underline{\quad 36} \\ 0 = b \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 3) \ 1960 : 7 = 280 \\ \underline{\quad 56} \\ 0 = c \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 4) \ (19 \cdot a) + 15 \\ (19 \cdot 3) + 15 = 57 + 15 = 72 : 30 = 2 \\ \underline{\quad 12} \\ 12 = d \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 5) \ (2 \cdot b) + (4 \cdot c) + (6 \cdot d) + 6 \\ (2 \cdot 0) + (4 \cdot 0) + (6 \cdot 12) + 6 = 78 : 7 = 11 \\ \underline{\quad 1} \\ 1 = e \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 6) \ 22 + d + e \\ 22 + 12 + 1 = 35 \\ \underline{\quad 31} \\ 4 \end{array} \quad \begin{array}{l} \text{(збир већи од 31, дакле, мора се оду-} \\ \text{зети 31, и разлика показује датум} \\ \text{Васкрса у априлу).} \\ \text{4 априла биће Васкрс 1960 године} \end{array}$$